

การบังคับคดีล้มละลาย

ณ ประเทศสหราชอาณาจักร

กลุ่ม ๑

วันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๕๗

หัวข้อ “การบังคับคดีล้มละลายและการฟื้นฟูกิจการลูกหนี้”

โดย

Brendan O’Neil

สำนักงานกฎหมาย Zolfo Cooper

การบังคับคดีล้มละลาย ของสหราชอาณาจักร

อธิบายถึงระบบกฎหมายของสหราชอาณาจักร ถึงการทำอะไรในการจำหน่ายทรัพย์สินในคดีล้มละลาย เพื่อสร้างความมั่นใจให้แก่ระบบธุรกิจ มีหลายวิธี แต่ ๑ ในหลายวิธี คือ การขายทอดตลาด เพราะทุกคนมีสิทธิเข้าสู่ราคา แต่วิธีการจำหน่ายโดยวิธีการขาย อาจไม่ใช่วิธีการที่ได้ราคาที่ดีที่สุด แต่แสดงถึงวิธีในกระบวนการล้มละลายเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด สำหรับเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ในสหราชอาณาจักร มีกฎระเบียบและกฎหมายควบคุมมาก เพราะทำงานกับ World Bank และอีก ๓๐ ประเทศ

การนำเสนอแบ่งออกเป็น ๓ ช่วง คือ

- บทบาท ภารกิจกฎหมายที่เกี่ยวข้องของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ (นำเสนอโดยคุณ เจฟ)
- ระบบคอมพิวเตอร์ที่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ใช้ในสหราชอาณาจักร การแสดงให้เห็นถึงระบบที่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ในสหราชอาณาจักร (นำเสนอโดยคุณ พอลล่า)
- ลักษณะการขายทอดตลาดแบบรวมไม่ขายเป็นชิ้น การขายทรัพย์สินของบริษัทเป็นชิ้น (นำเสนอโดยคุณ แดเนี่ยล)

๑. การคัดเลือก แต่งตั้ง รายได้ ค่าตอบแทน ของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ในประเทศอังกฤษ

สืบเนื่องมาจากเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ มีอำนาจหน้าที่ดูแลทรัพย์สินต่างๆ ของลูกหนี้ในคดีล้มละลาย ทำให้ผู้ที่เข้ามาเป็นเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ต้องมีคุณสมบัติสูง คือ ต้องจบการศึกษาปริญญาตรี มีประสบการณ์ในหน้าที่ ต้องขึ้นทะเบียนคล้ายทนายความอาชีพ มีจริยธรรม ซื่อสัตย์ มีความเป็นธรรม ต้องได้รับใบอนุญาตโดยมีการตรวจสอบคุณสมบัติก่อนภายหลังได้รับใบอนุญาต ต้องแสดงว่ามีใบอนุญาตการปฏิบัติงานเป็นเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ เนื่องจากใบอนุญาตดังกล่าวมีกำหนดระยะเวลา ตัวใบอนุญาตนี้จะมีกลไกควบคุมกำกับดูแลโดยรัฐ ว่าเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ได้ปฏิบัติหน้าที่ตามระเบียบที่กำหนดไว้โดยรัฐหรือไม่ ใบอนุญาตจึงมีอายุการใช้ปีต่อปี เป็นการพิจารณาเป็นรายปีๆ ไป

ในการศึกษาดูงานจะพิจารณาในเรื่องบริษัทฯ ในประเทศอังกฤษล้มละลาย ไม่พูดถึงบุคคลล้มละลายงานของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ประเทศอังกฤษไม่ใช่การขายทอดตลาดทรัพย์สินเท่านั้น แต่ต้องจัดการเยียวยาให้บริษัทฯ ดำเนินกิจการต่อไปได้อีกด้วย

การตั้งเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์แต่งตั้งได้ ๒ วิธี คือเป็นการดำเนินการทางศาล และอีกกระบวนการหนึ่งคือ ไม่ใช่ศาล ไม่ว่าจะกระบวนการใดที่จะให้เจ้าหนี้เป็นผู้จัดการกำหนดค่าตอบแทนของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ หลักการคือ เจ้าหนี้ของลูกหนี้ผู้ล้มละลายจะมีอำนาจเลือกเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ ว่าใครมีคุณสมบัติเหมาะสมในการดำเนินการกระบวนการล้มละลาย เรื่องค่าตอบแทนในการปฏิบัติงานเป็นเรื่อง เจ้าหนี้กำหนดจ่ายให้ การกำหนดค่าตอบแทนขึ้นอยู่กับมูลค่าทรัพย์สินของลูกหนี้ที่ขายได้ด้วย เมื่อเจ้าหนี้เป็นผู้กำหนดค่าตอบแทนให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ จึงเป็นการจูงใจเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ในการปฏิบัติงานซึ่งปัจจัยในการกำหนดค่าตอบแทนของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ จะพิจารณารวมไปถึงความถี่ล้ำซับซ้อน ประสิทธิภาพของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ การรวบรวมทรัพย์สินของลูกหนี้ของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ ระบบการดำเนินการพิจารณาคดีล้มละลายของอังกฤษเป็นการออกแบบมาเพื่อลดภาระของศาล ซึ่งต่างจากประเทศไทยที่ต้องดำเนินการพิจารณาโดยศาล เนื่องจากระบบกระบวนการพิจารณาคดีล้มละลายของประเทศไทยมุ่ง

ความประสงค์ที่จะให้บริษัทลูกเหล่านี้ ผู้ล้มละลายสามารถที่จะดำเนินกิจการต่อไปได้ จนเป็นลักษณะดูแลรักษาเยียวยาผู้ป่วยได้ทันที การรักษาธุรกิจไว้จะช่วยสร้างความมั่นใจทางเศรษฐกิจของประเทศ ยกตัวอย่างเช่น บริษัทไคร้สเตอร์ เจนเนอเรชั่นมอเตอร์ ของประเทศสหรัฐอเมริกาที่ประสบภาวะขาดทุน ได้รับการเยียวยาโดยปรับปรุงโครงสร้างหนี้ ปรับบัญชีงบดุลเพื่อรักษาการจ้างงานไว้ เพื่อให้กิจการดำเนินการได้ ซึ่งในระบบอังกฤษก็ได้ใช้วิธีการดังกล่าวเพื่อช่วยเหลือธุรกิจให้ดำเนินต่อไปได้

ในประเทศอังกฤษมีเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ประมาณ ๑,๗๐๐ คน บางคนเป็นเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์อิสระไม่สังกัดบริษัทใด แต่ส่วนใหญ่จะรวมตัวกันเป็นลอร์เฟิร์ม สำนักงานกฎหมาย Zolto Cooper ที่ศึกษาดูงาน มีเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ ๕๐ ท่าน บางบริษัทฯ มีมากกว่านี้ในทางดำเนินการ เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ประเทศอังกฤษ จะมีหน่วยราชการดูแลกำกับการทำงานหน่วยงานที่กำกับดูแล เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์จะขึ้นตรงกับรัฐบาล การปฏิบัติงานของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ นอกจากจะมีกฎหมายล้มละลาย ซึ่งมีลักษณะเหมือน พระราชบัญญัติล้มละลายของประเทศไทยแล้ว ยังใช้ Statements of Insolvency Practice เป็นคู่มือปฏิบัติงานของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ เพื่อใช้เป็นกรอบอุดช่องว่างทางกฎหมายและเพื่อให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ปฏิบัติหน้าที่โดยชอบ นอกจากกฎหมายดังกล่าวแล้ว ยังมีคู่มือเกี่ยวกับจริยธรรมของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ด้วย ซึ่งลูกหนี้เป็นตัวกำหนดให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ปฏิบัติงานด้วยความสุจริตเป็นธรรม และดำเนินการอย่างมีอาชีพ หากเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ไม่ปฏิบัติตาม Statement of Insolvency Practice และจริยธรรมของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ จะได้รับการดำเนินการทางวินัย โดยหน่วยงานกำกับดูแล ปัจจุบัน อยู่ระหว่าง update กฎหมายใหม่ คาดว่าจะเสร็จสมบูรณ์ในปี ค.ศ. ๒๐๑๖ เนื่องจาก Statement of Insolvency Practice ที่กำหนดวิธีการปฏิบัติงานของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ออกมาจากตัวแทนของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ ผู้ปฏิบัติงาน ดังนั้นหลักเกณฑ์วิธีการปฏิบัติงานจึงเป็นมาตรฐานเดียวกัน

เนื่องจากในการประกอบกรเป็นเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ต้องได้รับใบอนุญาต ทำให้ต้องมีกลไกการตรวจสอบการปฏิบัติงานของเจ้าพนักงานพิทักษ์ต่างกัน ตามอัตราส่วนของแต่ละสีในวงกลม เพื่อให้ประชาชนเชื่อใจว่ามีการดำเนินกระบวนการพิจารณาเป็นไปตามกฎหมาย เมื่อมีกลไกกำกับดูแลหลายกลไก จึงทำให้ยากในการดูมาตรฐานการปฏิบัติงาน ปัจจุบันได้มีการจัดตั้งองค์กรกลางเข้ามาดูแลตรวจสอบ วิธีการกำกับดูแลตรวจสอบ คู่มือการทำงานที่ออฟฟิศ ตรวจสอบสำนวนคดีว่าทำไปตามหลักเกณฑ์ กำหนดหรือไม่ ซึ่งสำนักงานกฎหมาย Zolfo Cooper ที่เข้ามาศึกษาดูงานก็ได้รับการตรวจสอบ ซึ่งผลการตรวจสอบผ่านไปได้ด้วยดี หากผลการตรวจสอบไม่ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ กฎหมาย จะถูกลงโทษทางวินัย การตรวจสอบกำกับดูแล และใช้วิธีสุ่มตรวจคดีก็ได้ เพื่อพิจารณาว่าการดำเนินการปฏิบัติงานของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์นั้น ขัดต่อกฎหมาย และจริยธรรม หรือไม่ กรณีคดีมีผลประโยชน์ทับซ้อน กรรมการกำกับดูแลตรวจสอบ ก็สามารถเรียกเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์มาสอบได้ กลไกการตรวจสอบ เป็นเรื่องที่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ จะต้องซื่อสัตย์ต่อเจ้าหน้าที่ การปฏิบัติงานต้องไม่ทำให้เกิดความเคลือบแคลงกับศาล เจ้าหน้าที่ และรัฐบาล เพราะการดำเนินคดีล้มละลายมีผลกระทบต่อเศรษฐกิจของประเทศ กระบวนการทางวินัย เป็นการดำเนินการเพื่อให้การปฏิบัติงานของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เป็นไปอย่างโปร่งใส แต่ละปีจะมีการจัดทำรายงานกรณี เจ้าพนักงาน

พิกษ์ทรัพย์ไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบของเจ้าพนักงานพิกษ์ทรัพย์ด้วย การลงโทษทางวินัย กรรมการกำกับดูแลตรวจสอบอาจมีคำสั่งให้เพิกถอนใบอนุญาตการปฏิบัติงานเป็น เจ้าพนักงานพิกษ์ทรัพย์ หรืออาจมีคำสั่งให้ปรับปรุงการทำงาน ซึ่งหากถูกคำสั่งปรับปรุงการทำงานอีกอาจถูกเพิกถอนใบอนุญาตได้ ซึ่งในปี ค.ศ. ๒๐๑๓ มีเจ้าพนักงานพิกษ์ทรัพย์ ๒ คน ถูกเพิกถอนใบอนุญาตไม่ให้เข้าเกี่ยวข้องกับการดำเนินคดีล้มละลาย นอกจากนี้ประชาชนยังสามารถยื่นคำร้องเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของเจ้าพนักงานพิกษ์ทรัพย์ต่อรัฐ ได้เช่น กรณีมีการร้องเรียนเจ้าพนักงานพิกษ์ทรัพย์คนใด เจ้าพนักงานพิกษ์ทรัพย์ที่ถูกร้องเรียนจะต้องยื่นคำชี้แจงว่าทำหรือไม่ จริงตามข้อร้องเรียนหรือไม่ ภาระการพิสูจน์ความผิดอยู่ที่ตัวเจ้าพนักงานพิกษ์ทรัพย์เอง ซึ่งในรายงานผลการตรวจสอบคณะกรรมการกำกับดูแล เจ้าพนักงานพิกษ์ทรัพย์จะมีรายงานการยื่นคำร้องสถิติคดีร้องเรียนด้วย ในปี ค.ศ. ๒๐๑๓ มีเรื่องร้องเรียน ๗๑๘ เรื่อง มี ๒๘ เรื่องที่เจ้าพนักงานพิกษ์ทรัพย์ผู้ถูกร้องเรียนถูกดำเนินการทางวินัยเพื่อสร้างความปลอดภัยเป็นธรรมเนียมในการปฏิบัติงานของเจ้าพนักงานพิกษ์ทรัพย์ นอกจากนี้เจ้าพนักงานพิกษ์ทรัพย์ที่ไม่ปฏิบัติตามกฎหมายและจริยธรรมจะถูกลงโทษทางวินัยแล้ว อาจถูกดำเนินคดีอาญาด้วย ในกรณีที่มีกฎหมายกำหนดไว้ว่า การกระทำเป็นความผิด โดยหลักทางวิชาชีพ หากเจ้าหน้าที่ได้รับความเสียหายถ้าไม่ใช่เป็นการกระทำส่วนตัว บริษัทที่เจ้าพนักงานพิกษ์ทรัพย์สังกัดอยู่ จะเป็นผู้รับผิดชอบชำระค่าเสียหายที่เกิดขึ้น คดีที่มีการดำเนินคดีกับเจ้าพนักงานพิกษ์ทรัพย์ส่วนใหญ่จะเป็นกรณีที่เจ้าพนักงานพิกษ์ทรัพย์ ปฏิบัติหน้าที่แล้วทำให้ทรัพย์สินที่เจ้าหน้าที่มีสิทธิได้รับชำระหนี้เสียหาย หรือได้รับชำระหนี้ไม่เพียงพอ จากการที่ศาลและเจ้าหน้าที่มีสิทธิเลือกบุคคลที่จะเข้ามาปฏิบัติหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานพิกษ์ทรัพย์ในคดีล้มละลายได้ จึงทำให้ เจ้าพนักงานพิกษ์ทรัพย์ที่ปฏิบัติงานต้องปฏิบัติงานอย่างมีอาชีพ เจ้าพนักงานพิกษ์ทรัพย์ที่ไม่เป็นมืออาชีพจึงค่อนข้างน้อย

๒. Insolvency Practitioners System หรือ IPs

Insolvency Practitioners System เป็นระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งใช้บันทึกข้อมูลในคดีล้มละลายของประเทศอังกฤษ โดยผู้กำกับควบคุมดูแลจะเป็นผู้กำหนด และเข้ามาดูในระบบคอมพิวเตอร์ดังกล่าวด้วย Insolvency Practitioners System ประกอบไปด้วย

๑. Transaction Processing
๒. Diary
๓. Statutory documents
๔. Letter packs
๕. Contacts

ระบบ Insolvency Practitioners System เป็นระบบที่ใช้แพร่หลายในอังกฤษ ระบบนี้เจ้าพนักงานพิกษ์ทรัพย์สามารถปรับได้ตามความเหมาะสมของคดี ระบบพัฒนามาเพื่อใช้บันทึกการทำธุรกรรมในคดี การจ่ายเงินในคดีให้แก่ผู้เกี่ยวข้อง มีการพัฒนาระบบอย่างต่อเนื่อง ระบบนี้เป็นกลไกในการตรวจสอบดูแล เจ้าพนักงานพิกษ์ทรัพย์ของผู้ตรวจสอบควบคุมดูแลด้วย โดยทำ Transaction Processing จัดทำรายงานของเจ้าพนักงานพิกษ์ทรัพย์ เพื่อให้ผู้ตรวจสอบสามารถเข้าไปตรวจสอบในระบบงานของเจ้าพนักงานพิกษ์

ทรัพย์ได้ แต่หลักๆ ที่ผู้ตรวจสอบดูแลเข้าไปตรวจสอบคือ Diary ซึ่งเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ใช้บันทึกกำหนดระยะเวลาในการดำเนินการในช่วงเวลาปฏิบัติงาน นอกจากนี้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์จะต้องดำเนินการ Statutory documents คือ ต้องเตรียมเอกสารการดำเนินคดีเพื่อให้ศาลหรือให้คู่ความ โดยเอกสารดังกล่าวจะถูกผลิตจากคอมพิวเตอร์โดยอัตโนมัติ ระบบจะพัฒนาขึ้นเรื่อยๆ เพื่อใช้ควบคุมการปฏิบัติงานในคดีล้มละลายทั้งคดี ปัจจุบันสามารถพัฒนาอย่างก้าวกระโดด คือ การจ่ายเงินในคดีได้ถูกบันทึกในระบบ Insolvency Practitioners System (IPs) แล้วในมุมมองผู้ตรวจสอบแล้วบริษัทจะต้องดำเนินการคดีให้เกิดความเชื่อมั่นว่า ได้ปฏิบัติงานโดยถูกต้องตามกฎหมาย และการจ่ายเงินในคดีให้แก่เจ้าหนี้ต้องถูกต้องและรวดเร็ว นอกจากนี้ในการออกเอกสารแจ้งนายทะเบียน Letter packs ต่างๆ ทางเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ก็ต้องออกหนังสือแจ้งตามแบบในระบบงาน หากออกหนังสือแจ้งโดยมิใช่แบบในระบบงาน เอกสารอาจถูกตีกลับได้ เนื่องจากระบบงานเป็นระบบที่ใหญ่ จึงจะมีข้อมูลเกี่ยวกับ ลูกหนี้ ผู้แทนบริษัท ผู้เกี่ยวข้อง ข้อมูลทรัพย์สินลูกหนี้ หลักฐานทางการเงิน สมุดบัญชีแสดงทรัพย์สินของบริษัท และข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ระบบนี้ นอกจากจะใช้ติดตามทรัพย์สินของลูกหนี้ในคดีล้มละลายแล้ว การทำรายงานเอกสารเสนอศาล หรือเสนอเจ้าหนี้ก็ใช้ระบบนี้ ประโยชน์ของระบบนี้คือ ทำให้สามารถตรวจสอบการปฏิบัติงานในคดี และทราบเหตุขัดข้องต่างๆ ในคดีและสำนวนคดี

การจัดจำหน่ายทรัพย์สินคดีล้มละลายในประเทศอังกฤษ

เมื่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ได้รับการแต่งตั้งแล้ว เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์จะเข้าดำเนินกิจการธุรกิจนั้นๆ ผู้บริหารบริษัทลูกหนี้จะถูกระงับอำนาจไว้ หน้าที่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ในกระบวนการฟื้นฟูกิจการ going concern จำหน่ายทรัพย์ทั้งหมดทั้งธุรกิจไม่แยกขาย แม้ว่าบริษัทจะยังปฏิบัติงานอยู่ก็ขายกิจการได้ในคดีล้มละลายของประเทศอังกฤษใช้เวลาการจำหน่าย ๖ – ๑๒ สัปดาห์ การจำหน่ายกิจการจะเร็วกว่าการจำหน่ายทรัพย์สินของธนาคารหรือกิจการอื่นๆ

๑. กระบวนการฟื้นฟูโดยการจำหน่ายทรัพย์สินทั้งกิจการ

เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ จะรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับทรัพย์สินบริษัทลูกหนี้ ส่งไปให้ผู้มีอำนาจซื้อกิจการนั้นๆ โดยเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์จะพิมพ์ประกาศโฆษณาในหนังสือพิมพ์ หรือสื่อที่สามารถให้ข้อมูลผู้ที่มีอำนาจซื้อ เมื่อผู้ที่มีศักยภาพซื้อได้รับข่าวก็จะทำหนังสือแสดงความประสงค์เข้าซื้อทรัพย์หลังจากนั้น เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์จะตรวจสอบข้อเสนอที่ได้รับ และคัดเลือกเฉพาะผู้ที่มีศักยภาพเพียง ๒ - ๓ รายในการเข้าประมูลขายต่อไป โดยเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์จะให้ข้อมูลเชิงลึกให้แก่ผู้ที่มีศักยภาพดังกล่าวเพิ่มเติม เพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจ เมื่อผู้ซื้อเห็นข้อมูลในครั้งนั้นก็จะทำหนังสือถึงเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ ซึ่งจะมีผลตามกฎหมายต่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ ๆ จะเป็นผู้เลือกผู้ซื้อเพื่อทำข้อตกลงซื้อขายกิจการต่อไป ระหว่างดำเนินการขายกิจการ เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์มีอำนาจหน้าที่ดูแล ปฏิบัติงานกิจการนั้นไปพลางก่อนในระหว่างที่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ดูแลกิจการมีประเด็นที่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ต้องให้ความสนใจคือกิจการต้องใช้เม็ดเงินเท่าใดเพื่อให้ธุรกิจชะงักงัน ในส่วนผู้จัดการแผนก เจ้าหน้าที่ในบริษัทซึ่งต้องปฏิบัติงานเพื่อให้กิจการประกอบกิจการต่อไปได้ เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ต้องประเมินบุคคลเหล่านี้ว่าจะดำเนินกิจการกับเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ได้หรือไม่ ในส่วนปัจจัยเรื่องเวลาก็สำคัญ ถ้าเจ้าพนักงานพิทักษ์

ทรัพย์มีเวลาให้ผู้ซื้อตัดสินใจประเมินกิจการก็จะทำให้สามารถขายกิจการได้ราคาดีและเหมาะสมยิ่งขึ้น เพื่อผู้ซื้อจะได้ตรวจสอบข้อมูล ศักยภาพธุรกิจนั้น นอกจากนี้ยังมีปัจจัยหลายปัจจัยที่ส่งผลต่อการขายกิจการทรัพย์สิน เช่นระยะเวลาการขาย ข้อมูลที่จะให้ผู้ซื้อ การร่วมมือของพนักงาน กรรมการบริษัท กับเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ ในการขับเคลื่อนกิจการ

๒. การขายทรัพย์สินคดล้มละลายใน Prepackaged Sales (pre-packs)

ถ้าเป็นการฟื้นฟูกิจการเริ่มต้นจากการตั้งเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ เพื่อให้ข้อมูลผู้ซื้อในการขายกิจการ แต่วิธีนี้จะต่างไป กระบวนการขายวิธีนี้จะขายทรัพย์สินก่อนเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เข้าไป คือ มีการทำสัญญาขายกันไว้ก่อน เหตุผลที่สำคัญที่ต้องใช้วิธี Prepackaged Sales เพราะต้องการเม็ดเงินในระหว่างเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์จะเข้าบริหารงาน เพื่อให้กิจการดำเนินธุรกิจต่อไปได้ ปกติในกระบวนการล้มละลาย บริษัทฯไม่มีอำนาจดำเนินกิจการต่อไป ซึ่งทำให้การโอนกิจการให้ผู้ซื้อเป็นไปได้ การขายในกระบวนการ Prepackaged Sales ทำให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ไม่มีโอกาสตรวจสอบ ซึ่งอาจทำให้เกิดการใช้ Pre-packs ในทางที่ผิด ดังนั้นสภาอังกฤษและเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ได้หารือกันเพื่อหาทางแก้ไข จึงทำให้เกิดมีกฎหมายเข้มงวดในเรื่อง Prepackaged Sales ใน Statement of Insolvency Practice ๑๖ (SIP ๑๖) ที่กำหนดให้ต้องจัดทำรายงานให้เจ้าหน้าที่ทราบว่าขายตามวิธี Pre-packs จะเกิดประโยชน์ต่อเจ้าหนี้สูงสุดมีองค์ประกอบ ๕ องค์ประกอบ คือ

๑. Initial Introduction.
๒. Pre – appointment considerations. (considerations)
๓. Marketing of business and assets.
๔. Valuation of business and assets.
๕. The transaction

เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์จะเข้าไปตรวจสอบการขายโดยวิธี Prepackaged ว่าทำไมต้องขายโดยวิธี Pre-packs การขายโดย Pre-packs ดีกว่าวิธีอื่นอย่างไร (ควรใช้วิธีนี้มากกว่าการชำระบัญชี หรือวิธีการขายอื่นอย่างไร) ในรายงานจะต้องระบุถึงการประเมินราคาทรัพย์ใครเป็นผู้ประเมิน ราคาประเมินเท่าใด การทำธุรกรรมใครเป็นผู้ซื้อ และซื้อไปในราคาเท่าใด

ผลดีของการขาย Prepackaged Sales

๑. มูลค่าของกิจการที่จะขายได้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์มีโอกาสที่จะได้พูดคุยกับผู้มีส่วนได้เสียในคดี
๒. ราคาเหมาะสม เพราะกระบวนการทำ Marketing ใช้เวลาเหมาะสมในราคาสมเหตุสมผล
๓. การขายตาม Pre-packs เมื่อดังเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์จะโอนขายทรัพย์สินให้แก่ผู้ซื้อตามกฎหมายโดยมีทนายความเข้าช่วย และไม่ต้องได้รับอนุญาตจากศาล และไม่ต้องรับผิดชอบในการกระทำ เพราะเป็นการทำตามหน้าที่

ในประเทศอังกฤษกระบวนการฟื้นฟูโดยการจำหน่ายทรัพย์สินทั้งกิจการได้รับความนิยมนมากกว่ากระบวนการขายระบบ Prepackaged

การจำหน่ายทรัพย์สินในคดีล้มละลายของประเทศอังกฤษจะมีวิธีการที่แตกต่างกันไป เช่น สิ่งของที่จับต้องได้ , สิ่งของที่จับต้องไม่ได้ , ค่าลิขสิทธิ์ , หลักประกันต่าง ๆ , หลักประกันลอย , หุ่น , กิจการ (กรณีเอากิจการมาเป็นหลักประกัน) , สินค้าไม่ใช่หลักประกัน ไม่ว่าจะป็นเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ที่ได้รับแต่งตั้งโดยกระบวนการใดก็ตาม จะมีกฎหมายกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ ระยะเวลา ขายทอดตลาดทรัพย์สิน อำนาจในการขายเป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด และกฎหมายยังได้กำหนดหน้าที่ของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ ว่าจะต้องดำเนินการโดยสุจริต และต้องคำนึงว่าวิธีใดดีที่สุดสำหรับเจ้าหนี้ โดยเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์จะต้องรายงานผลดำเนินการต่อเจ้าหนี้ด้วย เจ้าหนี้มีสิทธิคัดค้านได้ถ้าไม่พอใจ ราคาขายทอดตลาดหรือขายให้กับบุคคลที่ไม่ถูกต้อง

๓. การขายแบบ Private

เป็นการขายที่มีข้อตกลงการขายกับเอกชนด้วยกัน ทรัพย์สินที่ขายโดยวิธีนี้เช่น พวกอสังหาริมทรัพย์ ที่ดิน ซึ่งเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เชื่อว่าถ้าขายให้กับบุคคลนั้นแล้ว จะได้ราคาสูงสุด เพื่อให้การขายได้ราคาสูงจึงต้องมีผู้ประเมินราคาประกอบวิชาชีพประเมินราคาทรัพย์สิน ผู้ซื้อจะเสนอราคาเข้ามาก่อนทำการขายทอดตลาดทรัพย์สิน เช่น การขายทรัพย์สินกรรมสิทธิ์ร่วมระหว่างสามี-ภรรยา การถือกรรมสิทธิ์ร่วมถือว่ามีส่วนได้เสียของเจ้าของกรรมสิทธิ์ร่วมอยู่ด้วยใน Statement of Insolvency Practice ข้อ ๑๓ จึงกำหนดว่าการขายทอดตลาดทรัพย์สินให้แก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับลูกหนี้ขายได้ หากขายในราคาที่ สูงกว่าที่จะเป็น และเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์จะต้องรายงานการขายให้ผู้ตรวจสอบทราบด้วย

๔. การขายทรัพย์สินแบบยื่นซองประกวดราคา

การขายทรัพย์สินโดยยื่นซองประกวดราคาเป็นการขายให้กับบุคคลเป็นกลุ่มๆ โดยจะมีการประเมินราคาทรัพย์สิน และวางหลักเกณฑ์ การขายให้ผู้ซื้อทรัพย์สิน หลังจากประเมินราคาก็จะแจ้งให้ผู้สนใจยื่นหนังสือ ของประกวดราคา (มี Date time) เพื่อคัดเลือกผู้ให้ราคาที่ดีที่สุด (Best offer) การขายจะเป็นผลดีแก่เจ้าหนี้ที่สุด การขายโดยการประมูลราคาเป็นการขายโดยโปร่งใส

๕. การขายโดยวิธี Online option

เป็นการขายใน Internet สะดวกต่อการขายข้อดีคือเข้าถึงผู้ซื้อได้มากขึ้น

๖. การขายโดยมีผู้เชี่ยวชาญมาช่วยในการขายทอดตลาด

เป็นการขายทรัพย์สิน จำพวก เพชร พลอย โดยต้องมีผู้เชี่ยวชาญมาช่วยดูแลการขายทอดตลาด

๗. การขายโดยการโอนสิทธิเรียกร้องของลูกหนี้

เป็นการขายโดยเจรจาขายกันตรงๆ โดยเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์จะเป็นผู้ดำเนินการต่อไป ถ้าเป็นการขายหนี้ธุรกิจซับซ้อนหลายประเภทที่อยู่ในกิจการ ต้องมีผู้เชี่ยวชาญการขายด้วย เพื่อให้ได้ราคาที่ดีที่สุด แต่หากมีการขายสิทธิเล็กน้อยๆ ก็อาจจะไปทำนอกกระบวนการ

๘. การขายทรัพย์สินทางปัญญา Intellectual Property โดยวิธีใดเพื่อ

เมื่อตั้งเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์แล้ว เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์จะต้องคำนึงว่าจะขายให้ราคาสูงสุด โดยเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์จะต้องพูดคุยกับเจ้าของทรัพย์สินทางปัญญา และต้องได้รับความร่วมมือกับผู้เชี่ยวชาญ และผู้ทำการตลาด เพื่อให้ได้รับ

จากการศึกษาดูงานในวันดังกล่าวจะเห็นได้ว่า ในประเทศอังกฤษให้ความสำคัญเกี่ยวกับระบบกฎหมายล้มละลายอย่างมาก เนื่องจากประเทศอังกฤษเป็นประเทศที่มีการดำเนินการทางธุรกิจสูง ความน่าเชื่อถือในเรื่องเกี่ยวกับสถานะทางธุรกิจจึงเป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่ง จึงจำเป็นที่จะต้องให้ความสำคัญกับกฎหมายล้มละลายอย่างยิ่งยวด เพราะกฎหมายล้มละลายไม่ได้หมายถึงเฉพาะการขายทอดตลาดทรัพย์สินเท่านั้น แต่ต้องจัดการเยียวยาให้บริษัทฯ ดำเนินกิจการต่อไปได้อีกด้วย

การดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีล้มละลายของประเทศอังกฤษมีความแตกต่างจากประเทศไทยหลายประการ ซึ่งในส่วนที่ได้ศึกษาดูงานจะเห็นได้ว่า เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๔๘๓ นั้นเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐเท่านั้น แต่สำหรับประเทศอังกฤษแล้วจะมีเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ในส่วนภาคเอกชนเพิ่มเข้ามา ซึ่งก็มีวิธีการคัดกรองและคัดสรรบุคคลที่จะเข้ามาเป็นเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ซึ่งเป็นผู้ที่จะมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการดำเนินการตามกฎหมายล้มละลายให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ตามกฎหมายของประเทศอังกฤษเพื่อให้สภาพทางเศรษฐกิจของประเทศอังกฤษสามารถเดินต่อไปได้อย่างคล่องตัว สร้างความเชื่อมั่นให้กับบุคคลทั้งในประเทศและต่างประเทศที่จะเข้ามาดำเนินธุรกิจภายในประเทศอังกฤษ อันนี้มีความแตกต่างจากกฎหมายไทย เนื่องจากบุคคลทั่วไปมักมองและมีความเข้าใจว่ากฎหมายล้มละลายเป็นเครื่องมือสุดท้ายที่จะบังคับลูกหนี้ในกรณีที่ลูกหนี้ไม่สามารถชำระหนี้ได้แล้ว มิได้มีความหมายในลักษณะของการเยียวยาลูกหนี้ให้สามารถกลับไปดำเนินการทางธุรกิจได้อีกครั้งจนต้องออกกฎหมายในเรื่องฟื้นฟูกิจการออกมา แต่กฎหมายอังกฤษกลับมีความแตกต่างออกไป เพราะกฎหมายเปิดโอกาสให้ลูกหนี้สามารถที่จะมาขอให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สินของตนได้โดยไม่ต้องผ่านกระบวนการทางศาล เพื่อให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์จัดการทรัพย์สินของตนเพื่อแบ่งให้แก่บรรดาเจ้าหนี้ทั้งหลายได้อย่างรวดเร็ว และอาจทำให้ลูกหนี้สามารถดำเนินการทางธุรกิจต่อไปได้อย่างต่อเนื่อง ดังนั้น คุณสมบัติ และความสามารถของบุคคลที่จะเป็นเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์จึงมีความสำคัญ และจากการศึกษาดูงานจะพบว่า เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ของประเทศอังกฤษจะเป็นบุคคลที่มีความสามารถในการบริหารจัดการทรัพย์สินออกมาในรูปของผลกำไรจากทรัพย์สินที่มีอยู่ ทั้งนี้ผลกำไรไม่ได้หมายความถึงมีรายได้มากกว่าต้นทุนเพียงอย่างเดียว แต่ยังหมายรวมถึงความรวดเร็วในการจำหน่ายทรัพย์สินของลูกหนี้เปรียบเทียบกับราคาหรือความคุ้มค่าด้วย ซึ่งอันนี้แตกต่างจากเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ในประเทศไทยที่มักมองการจัดการทรัพย์สินของลูกหนี้ว่าเป็นเพียงแบบพิธีที่จะต้องปฏิบัติตามที่กฎหมายกำหนดเท่านั้น อีกทั้งสถานะของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ในประเทศไทยเป็นเพียงเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีกรอบในการปฏิบัติงานค่อนข้างจำกัด และมีความสามารถหรือประสบการณ์ในการจัดการทรัพย์สินน้อยกว่าภาคเอกชน จึงทำให้การจัดการทรัพย์สินของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ในประเทศไทยไม่ค่อยมีประสิทธิภาพทั้งในด้านความเร็วและมูลค่าหรือความคุ้มค่าจากการจัดการทรัพย์สิน

นอกจากเรื่องคุณสมบัติของบุคคลที่จะเข้ามาเป็นเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ และฐานะของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ทั้งในภาครัฐและภาคเอกชนที่ต่างกันแล้ว การที่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ของประเทศอังกฤษเป็นภาคเอกชนนั้น จะก่อให้เกิดการแข่งขันกันระหว่างเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ด้วยกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งดังที่ได้กล่าวไป หากเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ภาคเอกชนใดที่มีความสามารถในการบริหารจัดการ

ทรัพย์สินได้ดี ก็จะได้รับควมไว้วางใจให้ดำเนินการในคดีล้มละลายที่มากขึ้นและนำมาซึ่งรายได้จากการดำเนินการดังกล่าว ดังนั้น เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ประเทศอังกฤษจึงมีการแข่งขันกันสูงทำให้เกิดผลดีกับลูกหนี้ และด้วยเหตุผลที่มีการแข่งขันกันสูงดังกล่าว ทำให้เกิดระบบการบริหารจัดการในกลุ่มเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เพื่อตรวจสอบว่า เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์แต่ละคนภายในสังกัดของตนมีทำงานอย่างไร เป็นไปตามกรอบระยะเวลาหรือไม่ ทำให้เกิดการสร้างระบบควบคุมการปฏิบัติงานของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ ซึ่งในสถานที่ที่ได้ไปศึกษาดูงานจะให้ระบบคอมพิวเตอร์ในการควบคุม มีการเชื่อมโยงระบบให้ผู้ควบคุมสามารถเห็นผลการปฏิบัติงานและกรอบระยะเวลาในการปฏิบัติงานของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์แต่ละรายได้ ซึ่งกรณีดังกล่าวควรศึกษาและนำมาปรับเป็นแนวทางในการช่วยเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์แต่ละคนให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

ประเด็นสุดท้ายที่ผู้ศึกษาดูงานเห็นว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับกระบวนการล้มละลายของบริษัท คือ การจำหน่ายทรัพย์สินต่าง ๆ ของบริษัท ๆ ลูกหนี้ ซึ่งกฎหมายอังกฤษมีวิธีการจำหน่ายทรัพย์สินของลูกหนี้ถึง ๘ วิธีด้วยกัน แม้กฎหมายล้มละลายของไทย จะเปิดกว้างไว้ให้สามารถขายโดยวิธีอื่นนอกจากการขายทอดตลาดก็ตาม แต่ก็ไม่ได้อธิบายขยายความไว้ว่า การขายโดยวิธีอื่นนอกจากการขายโดยวิธีการขายทอดตลาดนั้น มีวิธีใดบ้าง และแต่ละวิธีมีการดำเนินการในแต่ละขั้นตอนอย่างไรบ้าง ซึ่งจากการศึกษาดูงานแล้ว ผู้ศึกษาดูงานมีความเห็นว่า การขายทั้ง ๘ วิธีดังกล่าวข้างต้นก็ต่างมีข้อดีข้อเสียแตกต่างกันออกไป แต่สำหรับวิธีที่ควรนำมาปรับใช้ในตอนนี้ ซึ่งก็มีให้เห็นกันบ้างแล้ว คือ วิธีการประกวดราคา ซึ่งเป็นวิธีที่น่าจะเป็นผลดีกับลูกหนี้มาก เนื่องจากการประกวดราคาจะเกิดขึ้นจากผู้ที่สนใจที่จะเข้าซื้อทรัพย์สินนั้นโดยเฉพาะเจาะจงมากกว่าการขายทอดตลาด และการประกวดราคาจะทำให้ทรัพย์สินที่ขายโดยวิธีนี้ได้ราคาสูงกว่าการขายทอดตลาด ซึ่งวิธีที่เห็นและปฏิบัติอยู่ในตอนนี้ได้แก่ การประกวดราคาของกระทรวงการคลัง ซึ่งผู้ศึกษาดูงานมีความเห็นว่า ควรนำวิธีประกวดราคาดังกล่าวมาพิจารณาเพื่อหาหลักเกณฑ์และวิธีการปฏิบัติเพื่อให้เกิดผลจริงต่อไป และนอกจากนั้นหากสามารถตั้งเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ภาคเอกชนซึ่งมีความสามารถเฉพาะการจัดการทรัพย์สินนั้น ๆ โดยเฉพาะขึ้นมาได้ ก็จะสามารถทำให้การจัดการทรัพย์สินของลูกหนี้ได้ประโยชน์อย่างสูงสุดต่อไป

ผู้รายงาน

- ๑.นายสมชาย เทพรัักษ์ ผู้อำนวยการสำนักงานบังคับคดีจังหวัดพิษณุโลก
- ๒.นางวิไล เพชรประดับฟ้า ผู้อำนวยการกองติดตามและเฉลี่ยทรัพย์สินในคดีล้มละลาย
- ๓.นางสายพิน ศิริไพศาล ผู้อำนวยการกองบริหารทรัพย์สินบุคคล
- ๔.นางพัชรารรณ เท้ชรกุล นิติกรชำนาญการพิเศษ กองบังคับคดีล้มละลาย ๒
- ๕.นายชิตชัย สุทธิภูมิต นิติกรชำนาญการ สำนักงานบังคับคดีแพ่งกรุงเทพมหานคร ๔